

Povodně 2002 a vodohospodářské paradigma

Antonín Buček

Již po povodních na Moravě v roce 1997 jsem psal o tom, že je třeba změnit vodohospodářské paradigma, tedy soubor metodologických koncepcí, určujících způsob hospodaření s vodou v krajině (Veronica 11:4:16-18). Po celé 20.století byla říční síť technickými úpravami měněna na vodohospodářské soustavy, tvořené přehradami a regulovanými koryty řek, ohrázanými tak, aby byly eliminovány rozlivy v nivách. Na stavby, naplňující tento technokratický sen byly vynaloženy obrovské prostředky. Technická opatření na tocích vytvářela mylný dojem, že rozlivům v říčních nivách je navždy zabráněno. Nesprávnost vodohospodářského paradigmatu 20.století prokazují obrovské škody, které vyvolaly velké povodně v letech 1997 a 2002. Ukázalo se, že pravdu měli ti přírodovědci, kteří upozorňovali na to, že absolutní ochrana před povodněmi není možná, že klimatické situace, vyvolávající extrémní srážky s následnými vysokými průtoky v tocích a rozlivy v nivách patří k těm přírodním procesům, které člověk nedokáže účinně ovlivňovat.

Obecné zásady nového, ekologicky i ekonomicky trvale udržitelného řešení protipovodňové ochrany, formulované v Unii pro řeku Moravu po povodni 1997 platí i po povodni roku 2002 (Krajina a povodeň, Veronica, 12.zvláštní číslo, 1998). Nový přístup k hospodaření s vodou v krajině vystihuje motto brožury Když nastanou deště (Veronica 1999): „*Je levnější a účinnější se přírodě přizpůsobit, než s ní nákladně bojovat*“. Vhodnou kombinací technických, biotechnických a biologických opatření lze zmírnit nepříznivé vlivy povodní a podstatně omezit až dosud vždy katastrofální ekonomické důsledky. Dlouhodobý a preventivní účinek mají především revitalizační opatření v povodích, směřující ke zvýšení retenční schopnosti krajiny a zpomalení odtoku vody. Ekologicky poučení vodohospodářství jsou schopni adekvátní revitalizaci říčních systémů naplánovat a realizovat. Příklady nalezneme v obsáhlé monografii Řeky pro život (Veronica 2001).

Z hlediska dobré správy veřejných financí je tedy absurdní, že prostředky na Program revitalizace říčních systémů MŽP se v letech 1999-2002 neustále snižovaly až klesly na pouhých 192 milionů Kč. Následky dvou velkých povodní jsou dostatečným argumentem i pro českou vládu, aby potřebnou změnu vodohospodářského paradigmatu prioritně podpořila penězi. Přírodě i všem daňovým poplatníkům se to dlouhodobě rozhodně vyplatí.

Citace:

BUČEK, A.: Povodně 2002 a vodohospodářské paradigma. Veronica. 2003, roč.17, č. 2, s.1